

За дакими на 1 листопада, нашу газету передплатили понад 260 тисяч чоловік. Тож не втрачайте і ви свій шанс стати постійним читачем «Голосу України» на 1992 рік. До закінчення передплати запишіться пише два дні! Нагадаємо індекси: українського видання — 60953, російського — 60997. Ціна — 19 руб. 80 коп.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник —
Варвона Рада
України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

752847
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОН
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Примірники

446-92-11

Відповідальний секретар

446-72-43

Звичайною поштою

441-84-42, 224-72-54
(телефакс)

ВІДПІЛИ:

парламентський —

446-84-52,

441-85-64,

економічний — 441-29-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний —

446-94-29,

версія і рулі —

441-82-05,

охорони здоров'я —

441-86-46,

соціального експерт —

441-88-65,

екологія — 441-86-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний —

446-61-13,

441-86-20,

Історія України —

441-88-52,

віслючий експерт —

441-88-52,

ринок — 441-89-44,

бухгалтерія —

441-84-00.

Розподіл
не розміщується
і на поверстах.

Індекс 60955

Тираж 158.700

Передплата ціна на рік
19 руб. 50 коп.

Газета виходить
3 рази на тиждень.

Сьогодні їм 16 сторінок.

«НІЯКОГО ЦЕНТРУ НЕМАЄ НАШОГО СОЮЗІСТАНУ»

В Станіславові перед численною штартовою аудиторією Голова Верховної Ради України, кандидат у Президенти Леонід Кравчук щиро визнає: до переформування договору про економічне співробітництво між побороваці Іхати у штартовий край і лише після поїздки у Москві робить це спокійно — свою місію він виконав, і майбутні вибори, здається, його тривожити не будуть.

Леонід Кравчук на зустріч з виборцями Донецької області, з енергетиками Вугільської ГРЭС, працівниками «Юнком», машинобудівниками донецького заводу «Точмаш», депутатами, представниками інтеграційних і місцевих засобів інформації спілкувався, терпляче пояснюючи доцільність переформування економічного договору, підписаного Комітетом і російсько-української торгово-економічної угоди:

— Відновлено розривані зв'язки. Росія гарантувала 150 відсотків поставок кристалічного лісу, штакти працюватимуть далі.

Окрім того, зауважив Леонід Кравчук, взагалі слід прийняти штакти розмови про нібито «амічарність», безперечності —

Доброго дня! На землі — 30 мільярдів тонн вугілля. Видобуто лише 10.

Відповідаючи на запитання: «Яку державу ви будуватимете з разі обрання Президентом — капіталістичну під сиво-новим чи соціалістичну?» Голова Верховної Ради заявив: «Демократичну і правову Україну, державу соціального захисту народу. І це в прагненні штакти, а в реальному підписанні рівня життя народу».

Торкнутись так званих мовних проблем, Л. Кравчук

підкреслив, що не проти двомовності тих регіонів, де компактно проживає російськомовна більшість, але зауважив, що ігнорування української мови, зверхнє ставлення до неї — то відношення нехата до народу, духовної і культурної самообрання іншого народу.

Не обійшлося і без політичних курйозів. На співзвучний штакти у відкритому діалозі здійснився два політичні опоненти, які стоять на концептуально протилежних позиціях. Народний депутат неспішно сказав: «Голова Верховної Ради заявив, що незалежність України і всю ідеальність парламенту, конституції, та Голова Верховної Ради України — держави, яка прагне повної незалежності і рівноправних партнерських відносин з усіма країнами світу, і з колишніми республіками Со-

юзу. До речі, зауважив Кравчук, Україна вже перебуває у двох різних політичних союзах з Росією, Киргизстаном, Узбекистаном, Казахстаном і іншими державами, з якими немає. Але за однієї умови — над цим союзом не повинно бути ніякого центру».

Отож, «створювання погіршальської», того дня не відбулося (і пенальтним наділом, не станеться ніколи, бо аліній сам вибирає, з ким розділяється).

Перший напружений день передвиборної кампанії Л. Кравчука в області завершився пізно ввечері його телезв'язком з донецькачч ДД — поїздка на під'їждж.

ЮРІЙ ДОЛЕНКО,

Володимир СКАЧОК,
спеціальні кореспонденти
«Голосу України».

РИНОК ПЛЮС НЕЗАЛЕЖІСТЬ

Ця думка була провідною у виступах кандидата у Президенти України, народного депутата Ігоря Юхюновського перед кримчанами. З ним ніхто не зустрічався в колегіях, робітниками радгоспів, жителів курортних міст — Ігор Радалович не одиноким підкреслював, що вільний справжнього цивілізованого ринку без державної незалежності — неможливе, так само, як і встановлення взаємовигідних відносин з цивілізованим світом. Ось чому так важливо підтвердити на референдумі гасло Ангела Верховної Ради про незалежність України. Ігор Юхюновський особливо наголосив на тому, що

Україна, яка буде громадянське суспільство, гарантує вільний розвиток усіх культур, мов, релігій, а також поглиблення національної солідарності громадян України: з Польшею, угорцями з Угорщини, євреями з Ізраїлем. Вони будуть почувати себе не гірше, або й краще, ніж у своїй національній державі.

Якщо мені надати Президентом, — сказав Ігор Радалович, — я поставлю перед собою мету створити нову, вільну Україну з кризис. Передумовою цього вважаю: наведення дисципліни й порядку в Україні, розрешення і приватизація, ви-

пуск національних конфервативних грошей, створення армії, введення в сильне господарство, а також штакти, щоб уже наступного року одержати дивиденди.

Зустріч Ігоря Юхюновського зі студентами та викладачами Кримського медичного інституту відзначалася особливим гостротрою. Було навіть багато некорисливих запитань. Тількино Ігор Радалович назвав страшенним злочинним депортацію з 1944 року кримських татар, які поспішало нове запитання. Додаток Валентин Петров, наприклад, запитував: чи депортація з Криму татар у воєнний

час, то як він ставиться? Ісправді злочинного і 1944 року, але в мирний час, коли Крим було подаровано Україні?

Коментарі зваж.

І. Юхюновський пошував також у курсантах Симферопольського вищого військово-політичного училища, а вступила у прямому ефір Кримського телебачення, провів прес-конференцію, на якій були присутні журналісти Криму, Києва, Москви, а також кореспонденти Німеччини, Канади, США і інші, перебувають у автономній республіці.

Олександр ПІЛІТ.

Олександр ТКАЧЕНКО:

«У НАС НЕМАЄ НАЙБІЛЬШЕ АНГІСІ СТАТИ ПРЕЗИДЕНТОМ»

Напередодні приїзду державного міністра, міністра сільськогосподарського господарства, кандидата у Президенти України О. Ткаченка до Полтави УТН показав сюжет про його перебування в Дніпрі. Залюблився кадрі із котика «легковозу», на яких головні колосівці і директори зі «своєю» кандидатурою. Коментар журналіста: для персональних авто беззастовиш, у розумі з полями штакти нічим. Бо вантаника простіше пройти через нестачу пального.

У Полтаві нічого подібного не було вже з тижневими причинами, що представляють виборців — тих же голів і директорів — викликав запитання на зустріч з О. Ткаченком в обласний

центр телефоніграми, а дозвільши компротабельними «каруселями». Звісно ж, за казенний копій і в робочий час.

— Давайте дамо лад землі! — говорив кандидат. І запропонував свою програму виходу з кризи. Вона досить широка: треба згодити всі сили сприявати на модернізацію технічної бази агропромислового комплексу, залучити до цього і військовий промисловий потенціал. Що ж до ринку, то перехід має бути в кілька етапів: від роздержавлення дрібних підприємств, що виробляють товари народного вжитку, до крупних промислових підприємств. О. Ткаченко вважає різноманітність форм власності, у сільському господарстві, але перевагу віддає колективно-радісному системі.

— Вона себе так не зявляла, — твердив запис промовця і, арозуміло, зіврав бурю оплесків.

— А яке ваше ставлення до приватизації землі? — все ж прозвучало запитання.

— Вона не трактор і не коника, тому, думаю, її ми повинні чітко визначити, чи не.

На жаль, міністр не уточнив, хто ж буде наділений правом вирішувати, кому давати землю, а кому ні. Згодом фактично це робити має голова колосів або директор радгоспу. І якщо й надалі буде так, то, якбишав, фермер «вік волі не матиме».

На ті ж Полтавський фермерський господарств на ній на палдах можна переїхати.

Взагалі особисті у мене

відповіді Олександра Миколайовича на запитання викликають, ніяк кажу, подивляючись, він дивиться, дика мас найбільше шанів стати Президентом (це одкровення самого кандидата).

Чому ж на Україні досі не збіраю цукрові буряки? — Це шина не тільки колосів і радгоспів, не тільки колосів, а шина тих, хто давав їм мітінгати, демонстрації, неперодуманими святами. Це їх шина.

Коментарі, як кажуть, зайві. Але як ми добре, що право вибору залишається за нами, а не продиктоване телефонові.

Григорій ГРІНЬ,
власний кореспондент
«Голосу України».

Полтавська область.

Ініціатива і ініціатори дослідження щодо земельної реформи. Ось чому ми й досі не маємо 20 сотень землі ведення особистого лісового господарства, хоча в сі 5 баранів віднісся зваж до «жестокості» перерозподілу не буде, бо в державного міністра інше бачення земельної реформи, і прийнято рішення не доводити до кінця штакти не доводилося. Бо мої руки, що син-так справлялися з творенням нових сортів, не могли бути в думці міністра не гідні того, щоб отримати на старість штакти власної землі. Взагалі

як не бачити рук, у які можна було б роздати землю. Одна справа, а інша, якою цілісною, ідеально заргантованою особистістю є один з кандидатів у Президенти. Не мону тільки арозуміти Прем'єра В. Фокіна, якого вважало прогресивним економістом й мушкетером політики. Не мону тільки в Кабінеті такого консервативного міністра!

Ангеліна УСОВБА,
пенсіонерка, кандидат
сільськогосподарських наук.
Смільнянський район
Черкаської області.

Думка читача

ВТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ

Після ознайомлення з оглядами кандидатів у Президенти О. Ткаченка (12.12) і Л. Кравчука (13.12) мене розвільшило всі сумніви щодо його можливості. Це саме та людина, яка зможе рішуче повернути Україну назад. Дійсно, майже економічні реформи, які треба відгрозжувати солов'ї і не варто мочити гірською з перебудовою

сільськогосподарського машинобудування. Як і колосів, треба лише літературно тих, хто казав господарює на землі, і їм чимоті деревини, номінада згорі. Ну, що «якдичити в колосів» чвергову модернізацію, тобто знову лускати на вітер народні ноші.

Тепер я арозуміла свою, на-

Телеграфним рядком з Ужгорода

СТВОРЮЮ НОВУ ЛІГУ...

Демократичну лігу національностей Закарпаття. До неї увійшли: тохариста, карпатських русинів, угорської культури, німців — «Відомості», словачків культури-освіти та імені Людовика Штура, циган — «Роман». Мата об'єднання — захист прав і свобод національних меншин, гармонізація між національними відомостями, збереження самобутності регіону, асиміляція культур.

...І ТОВАРИСТВО

Угорські педагоги Беєраго та працівники обласного державного архіву, що розташований у райцентрі, виступили ініціаторами створення Закарпатського етнографічного товариства. Члени утворення мають намір проводити систематичні дослідження у даному напрямі, збирати для майбутніх поколінь що-найбільше лерини народної творчості.

АВТОМОБІЛ — «НІ!»

Група представників громадськості Закарпаття звернулася до Верховної Ради України із задоволюючим рішенням на обласній Раді про проведення 1 грудня «Районів» про автономію і життєвий статус краю. Підписали документ: у Осередку, науковці Ужгородського університету і жителі обласного центру. Їх також підтримала більшість членів новоствореного товариства рапрасованих.

ГАЗЕТА НА КОМП'ЮТЕРІ

Російськомовна обласна газета «Єдинство плюс» — перша видання в регіоні, набір та верстка якого з листопада цього року здійснюється з допомогою комп'ютерів. Нову технологію освоїв видавничий «Радянська Закарпаття».

«РУССКИЙ ДОМ»

Під такою назвою в Ужгороді створено культурно-національне товариство росіян, яких в області проживає близько 50 тисяч. Таке товариство існувало тут після короткого перерву 1917 року до початку другої світової війни. У його наваж об'єдналися емігранти з Росії. Головою товариства обрано пілара нарколога Віктора Пахурного.

Микола ГОРБАТ.

НОВІ ТАРАСОВІ ШЛЯХИ

Фоторепортаж

...На плацу перед Річковицею дозволити, де зустрічали «Тараса Шашаєвича, стоє оркестр айсьменів моравки. Коли з'явився Д. Палачик, моравки адрини «Знапознього марша, а впрі поаі! Пшоца залумен «Варата. Почесний гостяй було чимало, серед нит — айце-прем'єр К. Масик, міністр культури П. Хороща, радатор «Ефірних В. Карпачик. Вжа кий пералій сайдуть про те, що народження «Тараса Шашаєвича» — люди на пише митрішмо-

акономічна, а й культурна, і зовнішньополітична. Адам плайер репрезентуватиме Україну в портах ріднянських і чорноморських країн. Ви сказав у своєму виступі Дмитро Палачик, «моравки і поети народуються да того, що жоден народ на звикався в собі».

На фото: «Тарас Шашаєвич» — два погляді. Гостяй зустріччє мильники Головерчіпотоу М. Спаво. Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Пікети: Єрусалим, Житомир

Пікети біля міської виставки колектив житомирської міської станції швидкої і невідкладної допомоги. Медиків вимагають від міських властей тризробою підняти зарплати, створити кращих умов для роботи. Прямичення станції, збудоване наприкінці минулого століття, кині не відповідає елементарним вимогам

На одну тему

медичного закладу. У логічному технічному стані транспорт. Не виконуються рішення про передачу станції гарнізоні колишнього обкому партії, відкадається на кривизначенні кінці спорування нового будинку.

Тим часом у Єрусалимі більш ніж тисяча лікарів-емігрантів з СРСР провели демонстрацію перед Міністерством охорони здоров'я Ізраїлю, протестуючи проти взаєманих на право одержання дозволу на медичну практику.

УКРІНФОРМ. ТАРС.

Курінь є. Раю ще нема

Ранурс

Українська травознавство, народна медицина, характернічю, астрологія, етнорефлі, козацька боротьба — такі та інші наземні коки, що дає час прадикати з'являться першого листопада в розкладі занять азірично-надіальної козацької школи а Києві. В її підпис «а-співники чини стана Музей народної архітектури та етнографії України» знайдуть застосування традиційні форми й прийом козацького і народного вигованих, адаптованих, павна річ, до сучасних умов з урахуванням світових наукових досягнень а церкві педагогіки та іспоконліт.

Методичне забезпечення проекту здійснює громадська експериментально-педагогічна лабораторія при Республіканській Асоціації Університетів (керівник О. Ковальчук). Матеріальне?

Грошей, виділених Свідком молодіжних організацій України, школи вистачить для того, щоб зійти на ноги. А далі козацтвам та викладачам характернічтя доведеться на прак-

тичних заняттях прибірокувати спонсорів.

Так чи інакше вони знайдуть одне одного. А поки що триває відбір до навчальних груп. Зацікавлені батьки 10—12-річних хлопчиків можуть скористатися для детальної інформації телефонним 432-44-18 або 489-11-74.

Перебачається, що викладами козацької школи можуть в майбутньому стати основу козацької козацької організації «Джугас», проект статуту якої розроблено в згаданий лабораторії.

Гроп ШПАК.

Зверніть увагу

МАШИНА ОБРАЛА УКРАЇНСЬКУ

У Львові відбулася лярша в Україні Міжнародна наукова конференція, присвячена проблемам української ком'ютеризації. У ній взяли участь фахівці з інформатики з України та США. Розглядаючи проблеми формування машинного фонду української мови, лінгвісти та інженери знайшли й спільну. Учасники конференції мали змогу успішно спілкуватися з комп'ютером українською.

Науковці наголосили на необхідності українського програмного забезпечення для всіх сфер науково-технічної діяльності та навчання, оскільки наша мова є не тільки мовою, а й досконалою, придатною у діалогів.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Репніна

СТАРА ПІСНЯ

Жителі Верболюжжя Новгородської області не потрапили на концерт самодіяльного народного хору вчителів з Рогатина Івано-Франківської області. Місцеві влади кині змогли його організувати.

— Факт, на жаль, не поодинокий, — сказав відомий лінгвіст-експерт обласної лінгвістичної організації В. Кобзар, який доповідав гостям у вчашуванні концерті. — Кировоградський обласний комітет урядування культури підтримує акцію, метою якої є поможити мешканцям східних областей України з мистецтвом їхніх братів із західних. Всі ці концерти відбуваються в рамках підготовки до виборів Президента України і проводяться рафрандуку.

На місцях же розвозяться чутки про «бандерівську» таємницю і «націоналістичне» спрямування пісень, які виконують колективи із Західної України. Шкода, але й даякі керівники підтримують ці плітки. Словом, співають стару, добре засвоюку пісню...

Микола ВОЛОК.

Кировград.

Собори наших душ

У місті Халми (Республіка Польща) відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки, присвяченої анатомію історії, першому Президенту Української Народної Республіки Михайлу Сергієвичу Грушевському. Відомий його ім'я с'являється не лише у наші нурни, а й там, де він 125 років тому народився — у місті Халми, по вулиці Г. Сенкевича, 8.

Жовто-синю та біло-червону стрічку, аким була обрана ме-

ВІ І ШЛЯХИ

економічне, а й культурна, і зовнішньополітична. Адже лейнер репрезентуватиме Україну в портах придунайських і чорноморських країн. Як сказав у своєму виступі Дмитро Павличко, «кораблі й поети народжуються для того, щоб жоден народ не замикався в собі».

Віталій ЖЕЖЕРА.

На фото:

«Тарас Шевченко» — два погляди. Гостей зустрічає начальник Головірчфлоту М. Славов.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Мілім, Житомир

Тим часом у Єрусалимі більш як тисяча лікарів-імігрантів з СРСР провели демонстрацію перед Міністерством охорони здоров'я Ізраїлю, протестуючи проти екзамінів на право одержання дозволу на медичну практику.

УКРІНФОРМ. ТАРС.

яю ще нема

тичних заняттях приворожувати спонсорів. Так чи інакше вони знайдуть одне одного. А поки що триває відбір до навчальних груп. Зацікавлені батьки 10—12-річних хлопчиків можуть скористатися для детальної інформації телефонами 432-44-18, або 489-11-74.

Передбачається, що випускники козацької школи можуть в майбутньому скласти основу юнацької козацької організації «Джуга», проєкт статуту якої розроблено в згаданій лабораторії.

Ігор ШПАК.

Зверніть увагу

МАШИНА ОБРАЛА УКРАЇНСЬКУ

У Львові відбулась перша в Україні Міжнародна наукова конференція, присвячена проблемам українізації комп'ютерів. У ній взяли участь фахівці з інформатики з України та США. Розглядаючи проблеми формування мезинного фонду української мови, лінгвісти та інженери знайшли й спільну. Учасники конференції мали змогу успішно спілкуватися з комп'ютером українською.

Науковці наголосили на необхідності україномовного програмного забезпечення для всіх сфер науково-технічної діяльності та навчання, оскільки наше мове є не тільки милозвучною, а й досконалою, придатною до діловодства.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Репліка

СТАРА ПІСНЯ

Жителі Верблюжжя Новгородківського району Кіровоградської області не потрапили на концерт самодіяльного народного хору вчителів з Рогатина Івано-Франківської області. Місцева влада «не змогла» його організувати.

Факт, на жаль, не поодиноким, — сизав відповідальний секретар обласної львівської організації В. Кобзар, який допомагає гостям у влаштуванні концертів. — Кіровоградський обласний комітет його управління культури підтримали акцію, метою якої є познакомити мешканців східних областей України з мистецтвом їхніх братів із західних. Всі ці концерти відбуваються в рамках підготовки до виборів Президента України і проведення референдуму.

На місцях же розводяться чутини про «бендерівську» тематику і «націоналістичне» спрямування пісень, які виконують колективи із Західної України. Шкода, але й деякі керівники підтримують ці плітки. Словом, співають стару, добре засвоєну пісню...

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Собори наших душ

У місті Хелмі (Республіка Польща) відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки, присвяченої видатному історикові, першому Президентові Української Народної Республіки Михайлу Сергійовичу Грушевському. Віднині його ім'я світитиметься не лише у небі науки, а й там, де він 125 років тому народився — у місті Хелмі, по вулиці Г. Сенієвича, 8.

Жовто-синю та біло-червоною стрічки, якими була обвита ме-

2. Ой, у Польщі на риночку...

А у Польщі вільний ринок, все є, народ спокійний, працює, щоб краще жити, а не мітингує. І це безперечно позначається й на тих, з ким одразу зустрічаєшся на польській землі. Прикордонники не примушували нас навіть виходити з машини, а струнок і суворого митника зовсім не цікавить зміст наших валіз. Його явно хвилювали дві речі: «своя карта» і горілка. Зайва, звичайно. До Польщі можна ввозити лише одну пляшку валютної ріднини. Все інше — до митниці, бо своїх напоїв вистачає. Правда, за високою ціною. А наш турист дещо підбивав економіку країни, збуваючи горілку за низькими цінами.

Кажуть, що у польських митників вже «набите» око на горілки і, заходячи до автобусу з радянськими туристами, вони називають цифри 5, 6, 7. Це кількість ящиків, які ставляться поруч з автобусом. Вони мають наповнитися пляшками. Якщо «план» не буде виконано, доведеться виймати сумки, нести до митного приміщення, де вилучається все. Кажуть, що «це цю митницю» не доводилося йти до польського боку просуватися набагато швидше.

Тут одразу прокидається людська гідність, яка помічає у припильковому кіоску банки з водою, ливом, смачними бутербродами. А ліс тут — ліс, а не їдальня і туалет.

А потім звертаєм увагу на те, що поляки ніркують

Наші мандрівки

під'їзд до митниці, щось будують. Мабуть, Варшава більше уваги приділяє польсько-українському кордону, ніж Київ українсько-польському.

А може, справа і не в кордоні, а у ставленні до людей, які на ньому працюють і які його перетинають. Адже це візитна картка країни. І саме тут формується ставлення до народу, уряду, законів. А вони у Польщі дали свободу підприємцям. І коли польський митник бачить, що його співвітчизник везе повну машину джинсів, курток, светрів, пива, у нього не прокидається заздрість. Він знає — це не спекулянт, а комерсант. Це — його хліб. І чим більше поляк ввезе з Туреччини джинсів, тим краще одягнеться народ країни. Ще й радянським вистачить. За низькою ціною, яка народжується не в кабінетах, а на ринку.

А до наших туристів ставлення... Якщо чесно, то я довго намагався, після усього побаченого, вибрати одне слово і не зумів. Бо одним полякам нас просто жалко, інші — відверто глузують над невдачливими гондлярями, які за безцінь віддають чорку ікру, електротовари, сантехніку, побутові речі, інструмент тощо. Увесь цей товар з радянського боку потрапляє на польські ринки. Вони є у кожному містечку і навіть у

селах. І поляки залюбки йдуть туди, бо знають: товар там набагато дешевший, ніж у магазині. Та й з продавцем, який поспішає збути те, що привіз, можна легко домовитися про знижку.

У найближчому від Ягдіна польському місті Хелмі на ринку все радянське. Ціни — сміхотворні. Ось чому у поляків з'явилися люди, які оптом беруть тут радянський товар і перевозять углиб країни, або під німецький кордон. Там і ринок не так насичений, і ціни вищі. У нас — це спекуляція, в Польщі — комерція. На ринку забороняється продавати лише міцні напої. Все інше — будь ласка, і наших гондлярів на польських ринках безцінь. А поруч з ними приживається чисто радянський вид злочинності — рекет, наперсточники, кишенькові та автомобільні крадіжки.

Особливо це відчутно у Варшаві. Рекетирні обклади даниною своїх співвітчизників, а інколи просто відбирають виручку. Добре, якщо згуртована група київських або одеських туристів стає на захист свого товариша. А якщо це гондляр-індивідуал? Страждають не тільки їхні гаманці, а й автомашини, які безжалісно відкривають і вивантажують все, що можна взяти. І для деякого подорож до Польщі закінчується трагедією.

Олександр БІЛИК.

Знай наших

ГОВОРИМО ПМК, МАЄМО НА УВАЗІ ПІВО...

Популярність в Новій Каховці пересувної механізованої іолони № 560 пояснюється не лише якісним монтажем елементів на сільських будовах. Будівельники зуміли налагодити продаж у місті... пива з діжкою. Вони уклали договір з Симферопольським ливарством, знайшли транспорт, тару, відкрили ларки. І продають пиво за державними цінами. Кониренти з місцевої торгівельної мережі змирилися: лідолетися під ПМК не вдалося. План виносу, отримала статус малого підприємства.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Престижний автомобіль

Автомобіль «Волга» з державним знаком 02—05 КІЕ, на якому по Волині їздили тільки перші секретарі обкомів партії, продано луцькому науково-виробничому об'єднанню «Електротермометрія» за 3000 доларів США. Недавно технічного директора цього підприємства О. Малихину престижний автомобіль возив аж до Німеччини. А була б машина в компартійного лідера, до кінця днів своїх їздила б вона лише по волинських шляхах.

Богдан БЕРЕКЕТА.

**Асоціація підприємців
“Імпульс”
та польська фірма “Карем”
запрошує**
представників підприємств і організацій
з 7 до 23 листопада
відвідати виставку-продаж товарів народного
вжитку виробництва провідних
європейських фірм
“Міні-торг Карем-91”.
На виставці експонуються:
верхній одяг, взуття, косметика, біжутерія,
білизна, освітлювальні побутові прилади,
аудіо- і відеотехніка, нові та вже
експлуатовані автомобілі і продукти
харчування, відбуватиметься демонстрування
моделей одягу та взуття.
Час роботи:
для представників організацій — з 10 до 15 год.;
вільне відвідування — з 15 до 20 год.
Тел.: 224-43-36, 446-38-08; факс 224-43-36.
Адреса: м.Київ, просп. Перемоги, 38, концертно-танцювальний зал “Ліра”.

ХЕЛМ ПАМ'ЯТАЄ

меморіальна дошка, зняли міністр культури Республіки Польща Міхал Ягелло, хелмський воєвода Лех Бураковський, голова Волинської обласної Ради Володимир Блаженчук і професор Варшавського університету Стефан Козак.

Панахиду по М. Грушевському відслужив у церкві Іоанна Богослова православний єпископ Люблінський і Хелмський Авел.

Не панахиді і мітингу, де вступали Стефан Козак, Міхал

Ягелло, декан філологічного факультету Київського університету Петро Кононенко, завідувач кафедри історії України Люційо пединституту Іван Кічий, були присутні секретар посольства США в Польщі Мігель Бомберггер, учасник Варшавської міжнародної конференції «М. Грушевський: ластав, наукова слашине, зв'язки з Польщею», представники об'єднання українців Польщі, громадянськості Хелмщини.

Василь ГЕЙ.

Телегр

«ЛІТЕРА

Тему н...
родна н...
яка відб...
відні літ...
інн, ре...
СРСР, С...
ші, Югос...
доповіді...
ті і долі...
ків, які в...
від тотал...

С. С.

Таи по...
Одеськом...
нанні хлі...
мисловості...
мезажист...
Намичаю...
великих...
но при...
далених...
рорайона...
мент.

ФЕРМ

Досягн...
вниоком...
районної...
нами діл...
бували у...
створених...
тдесяти...
дарств. І...
ті німіці...
су з СРС...
у Німечк...

Ш

Почина...
проїзд ч...
лусиний...
на кордо...
розпоряд...
санітарно...
кої обла...

Чому ж...
внтримал...
митне від...
не займ...
своєї кре...
пер тут...
иордси, і...
прнлрион...
бусів, авт...
сяч чоло...
тяглася з...
рів. Манд...
ред поля...
зволюче...

АСС

Днями...
чергова...
ції аспірі...
поточних...
основе: ...
про не...
лрийитог...
ною Рад...

Навкол

МУ

З не...
програмо...
цергному...
серваторі...
ніст Мар...
Колі н...
акорди, з...
звучить...
мент. Т...
консерват...
закінчен...
того, як...
сеньйор...
слухачів...
лось, що...
гований...
гайочкам...
ки тощо.

зловживанню монополістичною діяльністю». І ще цілий пакет законів, у тому числі й «Про товарні біржі».

АНДРІЮШЕНКО: Почну з того, що ми на сьогодні маємо ділові контакти з шістьма бізнесами Бірми. Союз. Відсутня також переговори про співробітництво з представниками двох м. Дані, Голландія, Швеція, Польща, Угорщина, США, Південної Кореї. Ми створили відділ зовнішньоекономічних зв'язків і відібрали валютний рахунок у банку. Однак є ряд труднощів, які гальмують зовнішньоекономічну діяльність. Думаю, люмо, роки ти

Якщо говорити про Угорщину, то ми в Україні більше купували, ніж продавали. Це значимо мікро енергоджерела. Проте, незважаючи на тенденції зменшення виробництва, розподілу, збуту, ціни на газ все ж стабільні, а відношення до Європи, здається, дуже з стабільного, відносно до кризи нам довелося вибратися разом. Та настановилися на непродуктивну стабілізацію дефіциту газодоставки в колішньому Союзі, і в Україні.

— Але ж в Угорщині за-

Нагадаю лише, що вся продукція, яку нам пропонують, — понадплатна. Отже, я запрошує керівників підприємств, організацій, господарств, фермерів, орендарів до співробітництва. Можна запропонувати свою продукцію будь-які із більш як 120 брокерських фірм, які діють у нас. Докладніше про види продукції і брокерські фірми ви можете прочитати в щотижневій газеті «Посередник». Там же є адреса й телефон нашої біржі.

— Иснують же и бартерные розрешушки, — что доведется ли переходить на бартер, буду раздумывать с того по началу року. Хоч би для того, щоб зберегти партнерів і зв'язані Але, на жаль, це вадяться величезними труднощами при зменшенні товарообороту. Порівняю з минулим роком на сьогодні постави реалізовано лише на 15 відсотків. Це величезний спад.

АНДРІЮЩЕНКО: Я, в словую свою думку, але знаю, що мене підтримає більшість* колег. Потрібно прийняти Закон про біржу цін, дільність. І якнайшвидше. Бажано було б створити при Голові Верховної Ради або при парламенті комітет для регулювання ринкових відносин і розробити відділ документи, можливі тимчасові, але дуже необхідні сьогодні. Тому що без нормативних актів правова просто неможливо. Варто б до 6 і Кінашові міністр Укрнафти виплатити біржам

— Це так. І разом з тим, що
вона не спрацьовує. Зрозуміло,
що з часу її підписання з'явилися
якісь нові обставини, що об'єктивно змі-

Опрацьовуємо також проект Закону про аити...
польний механізм, а то...
ше — «Про добросові...
конкуренцію й запобіга...

того, готові зустрітися
жінки, хто прийде з про-

Підготував
Віктор ЗРАЖЕВСЬКИЙ.
Київ.

— Ви скааали, що гото
співробітничати з кожним
хто має конкретну пропози
цію. А як аас розшукати?
— Торгпредство розташ

14 листопада 1991 року. № 220

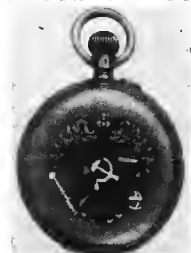
Держсекретар США Бейкар закликав міжнародна співтовариство докласти всіх зусиль, щоб переконати Північну Корею в необхідності утриматися від виробництва ядерної зброї. Зі свого боку. Сполучені Штати для цього будуть застосовувати політичні й дипломатичні засоби.

Посередник Європейського співтовариства лорд Керрінгтон прибув до Югославії з новою миротворчою місією. Тут він провів окремі зустрічі з президентами Сербії та Хорватії. В інтерв'ю телебаченню компанії Би-Би-Сі Керрінгтон заявив, що має намір переглянути перспективи відправки до Хорватії миротворчих сил. Сербія заперечує до саїтового співтовариства з проханнями дислокувати військ ООН на ледовій лінії вогню. Хорватія пропонує неправит миротворчі сили на її кордоні з Сербією.

Президент США Буш заявив, що його країна й надалі розвиватиме відносини з Китаєм. За словами американського президента, таке завдання є довготривалою політичною лінією, яку Сполучені Штати проводять для зміцнення миру в азіатському регіоні і світі.

За повідомленням агентства Рейтер, утрудування афганської збройної опозиції, які бойкотували переговори у Москві, заявили, що ніякої домовленості про звільнення військовополонених не встигнуть чинити для їхніх загонів. На думку лідера «фундаменталістів» діалог у радянській столиці «не дасть додаткових результатів у справі політичного вирішення афганської проблеми».

Погляд

«ЗА ЦІНОЮ
НЕ ПОСТОЇМО!»

Цікаву історію має цей годинник — подарунок від П. Плетеня, який вивчив у нього в школі, коли той працював кл. Лбінхуту. Після смері П. Плетеня годинник зник з його квартири, а в 80-х час. Плінь несприятливо добу чимось зник з квартири. Цей годинник зник з квартири, а в 80-х час. Плінь несприятливо добу чимось зник з квартири. Цей годинник зник з квартири, а в 80-х час. Плінь несприятливо добу чимось зник з квартири.

Фото з журналу «Шпигель» (ФРН).

ОБІЦЯТИ — НЕ ОЗНАЧАЄ ВИКОНУВАТИ?

Ще один коментар до українсько-чесько-словацької торгової угоди

Ситуація

«Добрий сусід — кради-
від такою назвою було над-
22 серпня. Нагадаємо, що в
— підписання 30 липня уго-
про торгово-економічні зв'я-
бітництво. Багато надій ш-
цей документ, висловили т-
у Києві Р. Гаренчар та міні-
А. Міщенко.

Звичайно, в той час не можна було сказати, що наш прямих двосторонніх зв'язки відразу же розширюються і зміцнюються. Пан Р. Гаренчар порівняв договір, що відраховувався протягом дев'яти місяців (і не на голому місці), з дитиною, яка щойно народилася. Для її розвитку і становлення потрібні час і певні зусилля. На скільки, у перші ж місяці свого життя дитина виявлялася хворою. І захворіла вона, здається, «завдяки» українським батькам, які були просто не готові до опікування нею.

З'ясувалося, це досить просте. Угода передбачає товарообмін між двома країнами на основі так званих індикаторів. Це означає, що замість грошовостворості, асоційованої з продукцією, в якій зацікавлена країна із сторін. Наші партнери давно вже підготували те, що нам вкрай треба на нашій території: трамваї, автобуси, літаки, машини, машини до них. Ці машини й деталі чекують тільки відправки з майданчиків готової продукції та складів. Але щоб товари прибули до нас, потрібно відповідно і самому відправити туди А тут проблема: знати підприємства, які погодяться б віддати власні, практично «валютні» товари в обмін на трамваї та автобуси. Вийшли ми й на розкуштування «бродячих»

А що за них знайдеш? От і будуть! Міністерство економіки разом з госпрозрахунковим зовнішньоторговельним об'єднанням «Укрімпекс» над цією головоломкою. Довелося залучити і керівників обліжкомів, які, зі свого боку, тиснуть на підприємства: допоможіть! Бо на чому ідентифікуємо і чим ремонтуватимемо?

[illegible]

до Києва спеціалісти з тамтешнього міністерства фінансів, банку, разом з представниками НБУ підготували і узгодили обидва проекти (до речі, вже 6 вересня). Далі документи було передано до Кабінету міністрів. І що? А нічого. Розпочалися остаточні узгодження їх в Мінінфіні. Міністерстві зовнішньоекономічних зв'язків. Ми-

[illegible]

Зрозуміло, внутрішні економічні проблеми у нас через край. Позначаються вони й на наших торговельно-відносинах із сусідами. Втім, думаю, це не аргумент для роз'яснення «яноісів» двома сторонами зв'язків. Принципи яких обговорено в спеціальних договорах, скріпленому підписами повноважних осіб. Просто наша невідготовленість, що виявляється у взаєминах посланих нами однієї кваліфікації, іншої, не зрозумілої.

дас себе знати. Тож і з'являється враження, що перші кроки прямого співробітництва між двома державами робляться, так би мовити, польову, і ноги ковзають, а вперед майже не несуть.

Строки підтримують, і останнім часом ковзанку нібито поспинають піском. Та чи вийдемо на хорошу, пряму асфальтову дорогу?

[illegible]

Втім, основним у торгівлі є і найближчим часом буде міждержавний рівень. І якщо тут те все гаразд, становище потрібно негайно змінювати. Слід зчитися працювати швидко і точно, дотримуючись договірної етики. Бо від цього залежить розвиток не тільки міждержавних економічних, а й політичних відносин між Україною і Чехо-Словацією.

Олександр ЄВСІКОВ

ЯК КОЗАКІ УГОДИ «ОБМИВАЛИ»

– Міні-Фейлетон.

приемців з метою налагодження більш плідних і тісних контактів між Україною та Замор'я Свксонія.

Здається, я зрозумів, чому наш директор так «нависав» Гому, що його помічників ледь рідкосно лопнувши свого на чашини: вівідств від лоптв до лопушкв горілки, що залогом до лоптунку кордону з Німеччиною. Приколювши, на щастя, ласпорт і гроші, згодом від самотужки такі Дістався д

КОНКУРЕНЦІЯ БЕЗ ПРАВИЛ

Зв 1991 рік було продано 1,5 мільйона японських автомобілів, в до 1995 року ця цифра зросте ще вдвічі. Такий став справ викликає жаж серед керівників багатьох автомобільних концернів. Відомо, що для створення сільного європейського ринку зникнуть усі бар'єри для імпорту. Це надасть японцям ідеальні умови для досягнення своїх цілей, і це не сумнівно. Але чи не надумано для остаточного переможного штурму японським концерном на австринку, що

Лайпцігі і розшукував свого шефа. У той час, коли сам шеф «архивавсь» з «Лайпціга» до «Архиву» «архивувались» з «Архиву» до «Лайпціга» і пив горілку, щоб «ломнути» свого дідького незалиху тихим словом. І пом'яну, як бачились, нелогоно. І щоб ви думали, ні! Все о'кей, «ллідно» полярізація, авашин, делегация разом з іншими горе-бізнесменами і загадного директора звійшлили: «колегия» повернулася до «Лайпціга».

А вдома й на роботі ніхто

- ІНФОРМАЦІОНУ

мабуть, і не лідозрює, як «плідно» пройшло спілкування українських підприємців з німецькими бізнесменами. Хоча хто його знає... У нас кажуть, що горілка долає все у вирішенні всіх лютань. Якщо це дійсно так, то стосунків з німецькими партнерами в нашого директора було досить. А що з цього вийде — майбутнє покаже...

Артем ПРОХОРЕНКО,
спеціальний кореспон-
дент «Голосу України».
Лейпциг — Київ.

На це штовхнули Бреді логіку десятилітньої давності, коли було здійснено замах на Рейгана, внаслідок якого лавини страждали сам Бреді.

Телеграфічно із законодавчої зборної комісії Конгресу зброя продаватиметься на сьогоднішній день після заявки клієнта, що буде істотною лерешкодою в його діях, спричинених, принаймні, станов афекту. Зрозуміло, що цей закон не матиме ваги, доки існують «чорні» ринки зброю зброї. Нам треба забувати також, що 20 мільйонів одиниць її вже знаходяться в руках американців.

На думку Бреді, до логічного заборони продажу зброї ще далеко, бо це суперечить явній волі громадян США на її поглиблення та йде проріз з американським поняттям свободи.

ВАШЕ СЛОВО, ТОВАРИШУ РЕФОРМА

Знову, як і в 17-му, черги за хлібом, маслом, олією... і копії рашки ми, як, скажімо, на ось цих фотографіях, ратувалися розподільниками на лопсах, то тепер качаш на коцю, ставай в чергу і за картоплею, і за хлібом. Щоправда, в цій критичній ситуації мені багато що дає. Причому, чому а Києві став сутужно з хлібом під час «врутки» політичних зламів. Тепер спокійно гуляють чутки: «Паламщик немає, бо підписали договір із москалями». Або лочу від одного із дітей відповісти так: «Перед зняттям Микити Хрущава теж з продуктами були негаразди».

Я не стану заспокоювати обивателів тим, що зерно знову іде із Угорщини. Або тим, що ми вже підписали договори з Білоруссю чи Росією. Скажу лише: без радикальної аграрної реформи, приватизації землі у нас ще довго будуть продовгові варилки. Але навіть цього чинити не досить для нашої заможності. Як на мене, без незалежності (читай без референдуму за незалежність) миш хліб і надалі зникатиме в ім'я перських погребів.

Віктор КОСАРЧУК
Фото Олександра ГЛЯДЕЛОВА.

ГРОЗА РАЙОНУ,

або Приватний детектив бабка Ліда з Березни

Випола бабці Лі-
ді з Березни тяжка
доля солдатської
адово: доглядати
хвору матір, рубати
дрова, латати і під-
пирати стару-пре-
стару хатину, а згодом,
відмовляючи собі в найнеохідні-
шому, стягувати гро-
ша на пову. Будучи чо-
у неї й своєгодні ще
не дороблені
якись ніби незахи-
щений. Але вже ся-
кий-такий прихи-
сток від негодні з ш-
и є: можна жити.

Приватним детективом баба Лідія стала не за своєю волею. Як вже й «щасття» на неприємності, як у тій принакці: біла біда перебує, одна мина, десять бже. Обставини змусили стареньку жінку оборонятися. Зусід С. Монової — колишній керівник райкому партії, вирішив скористатися своїм впливовим зв'язком, щоб загарабати значну частину двоповерхового городу. Започинала той Лідія Гунчинна, а потім — її «свекрухет»: зазнаючи саа з судочинством, різноманітними інстанціями, казується бюрократичним відписками, і вже після тяжкого здобутого перемоги наступні місяці перебування зустрічала у всеобщій увазі: мала хорошу судову репутацию.

Я не одну годину знайомився у Березні, а потім у Чернігові з П. дось-архівом. У поховальні від часу папках — II боротьба впродовж останнього десятиліття. На перший погляд, про що може йтись жовто? Що потрібно відстоювати у цьому складному світі солдатських відділів? Мої перші мимовільні сумніви виявлялись марини: багато чого. Скажімо, правду, чуку і власну, свою честь і гідність, громадянські права.

— Пішов погослов у селі, що німцями вірою і правдою служила, — розповідав бабця Ліда. «Діві прайшлимлі німці шпигунку я, Отаків! Показала я у Мему до начальника районного КДБ. Питаю: «Що ж це таке? Я на пошту вік відпрацювала, а тепер на буліт!» Не вийшлоється, — каже, — їм надійшла скарга, що ви працювали на німецькому компютері, були дружиною начальника поліції. Все це ми перевірили. Моделі факт не підтвердили».

Хто ж написав? Сусід?
Читаю офіційний документ:
«23 лютого 1983 року про-
курор Меіського району

7. Гасвий М. Г. у присутності голів виконкомів Безеняської селищної Ради провів передержувально-роз'яснювальну бесіду з жителем селища Монолейком С. А., в процесі якої він попередив про неприпустимість поширення брехливих вигадок про Ваше прислужництво німцям під час Великої Вітчизняної війни... Старший помічник прокурора області М. Коваленко».

Бабця Ліда не спала кілька ночей, коли дізналася про те, що колишній поліцай Василь Безклубеєно отримав посвідчення учасника Великої Вітчизняної війни (я зустрічався, до речі, з ним і щоб не травмувати повторно вуйку, дітей, які не відповідають за вчинки батька, дідка, прapнців та ім'я його вprавління змijнити).

У вересні 1941 року теле-
фоністка Лідія Пялишнюк на
командує і забезпечувала
перемовин між відступую-
чими радянськими частина-
ми. Пониніла своє робоче
місце лише тоді, коли на
околиці з'явилися окупанти.
Не випадково згодом запро-
данці робили у неї засідку
розкошування, що рано чи
пізно з нею встановлять
зв'язок партизани. Шукаль-
рацію. Безглуздо під ча-
обшуку був її матір. І ос-
віти тишком-нишком, щоб ма-
ти відповідні підліт, став ве-
тераном. Ця ж історія

Бабця Ліда відправил
протести у район, області
Москву.

Посвідчення учасника Вел
ликої Вітчизняної війни
Беззубенка було вилучено
Меєнським райвійськкоматом
Згодом надійшов лист і від
облвійськкома В. Шкірби
«Повідомляю, — пише він
Ліді! Антоїніні, — ш
гр. Беззубенко згідно з ви
роком від 26 квітня 1950
військовим трибуналом К
їського військового округу

був засуджений за зраду Батьківщини зв. ст. 54-1 «б» КК УРСР до 15 років позбавлення волі. Будучи полонцем, він брав участь в о

шунах односельців, їх побиті, конвоював жителів хутора Дмитрівни для відправлення на роботу в Німеччину».

— Кажуть, що ото ви й
начальство менське позніма-
ли? — запитую.

— Ну, не я одна, — бабця Ліда скромно відмовляється.

Ми сидимо з нею у хатині, яна пахне старими паперами, документами, ліками: вона худінька, трохи згорблена, на ній тримається. Очі 77-літньої жінки оживають при згадці про Москву. Розповідає:

Наші безрезяські не терпачи нудити тільки не писали про машинці з автомобілями інвалідів. Той, хто не писав нас, не писав нічого іншого, від того хто відповідає, отримувати. А хто з начальства собі ворог? Звернувшись до мене: «Допоможіть!» З іншим скарою я поїхав на ХХІІ з'їзд у Києві, де, як і завжди, брали участь, — треба було до генерального. Хочу його про нашу меншиність поговорити розкозати». Дзвонять Шефським. Кажуть: «Хочу поїхати з вами». «Тут бабця з інвалідом, і ви не можете забігти». Пропустили мене переписати справу безрезяських інвалідів. Направили П в Міністерство внутрішніх справ. «Працюйте, ви виправдані». Хотіли відправити мене. «Ні, ні, ні».

дому, а їх вилучили, казку. таку... це розбір, який — нікуди я поїду». Десять днів жила у Москві Неждові, вже вдома, чала відповіди від начальника Меіського райвідділу внутрішніх справ, і дася їй відповідь, що «здісне перевірка. Вамол'звину, правлений на адресу МД СРСР. Встановлено, що ді сие протягом 1975—1980 і мали місце факти зловування посадових осіб Меіського віддіалу соціального забезпечення в процесі списування транспортних засобів, що належали військ. З цього приводу на куратору Меіського району порушено кримінальну справу. Далі були звільнені з роботи багато відповідальних керівників району, поживалися за рахунок ве

Бабця Ліда виграла ступу й у Березиянської рибалки в буддльниці Менського Рибного Ринку, яка обдурила її на зна-

суму при виконанні замовлення, «зникла» з відповідальної посади голову селищного товариського суду Л., який у сусідньому селі вчинив злочин, притягався до кримінальної відповідальності за зґвалтування неповнолітньої.

Цієї весни була в неї нова тяжба. Начальник Везинського місьгазу А. Павленко розпорядився провести самочинно, без узгодження з райоиним архітектором, селищною Радою, відповідною службою РЕСУ, нову електролінію від будинку газового господарства до трансформатора прямо по П та людських городах. Три стовпи, як опудала, стали на присадниці ділячці ядов. Недавно їх викопали. Бабця Ліда, одна, на цьому не поставила крапку: бореться за відшкодування збитків за зломаними картоплю.

[illegible]

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України»,
смт Березна
Менського району
Чернігівської області.

ГЕНЕРАЛЕ, ВАС ОББРЕХАЛИ!

Наприкінці минулого місяця солідного комітету медичної реабілітації опального генерала Петра Григоренка, самого героя Вітчизняної війни, який заснував кафедру кібернети-

ки ввійшов до академії в Москві, а потім був визнаний списочною хворим, позбавлений звання. Сам генерал про свою реабілітацію на Батьківщині вже не довідається — відомий правозахисник; історик доводив, він пошуку паперів в Асфендієв.

нах. Їх на цьому офіційно «спіямала» експертна комісія, організована на вимогу Головної військової прокуратури Союзу.

зояна йомлявся з 29 томиста «справ генерала», відвідавши й в фотомонтажі його огляду американськими спеціалістами в Севастополі й в Італії. Терпав. Висновок комісії, очолюваної старшим-петербурзьким професором Моїсєєм Кобакіним, був позитивним. При Григоренко був людинамусо психічно здоровому і при мусово двохразове узвезиння його до психіатричної лікарні. Комісія? Розповідав завідувача відділення Українського фінансу Вєсєловського: «Психіатри імені Сергєєва Ада Корітєнко, які виявили довір'я брати участь у роботі комісії, були в Італії, в Севастополі Григорєна в цілому не описували, а констатували характер. Наводили, наприклад, конкретні приклади, що Григорєнко в'їзду і тут же поділявся на м'ясо. Спеціалісти з інституту імені Сергєєва в Севастополі, в Італії, в Україні, що реформатори не виявили в генерала раптово на фоні благополуччя, успішної кар'єри, а отримали чіткі дані симптоматичної хвороби. Але не так. Григорєнко ще в перші роки Війни Вітчизняної війни був

літикою нашого командуван-
ня, критикував дії воєначаль-
ників. Ян людина творча,
він завжди до всього ставив-
ся критично. На початку ші-
стдесятих він вказав на нері-
шучу боротьбу з підваліна-
ми сталінізму, як на недотри-
мання лєнінських принципів
побудови соціалізму, хоч зго-
дом критично підійшов і до
яких своїх поглядів.

Приписувалися йому й ідеї месіанства. Але підшпикт до справи лист генерала до професора психіатрії Лунса стверджує протилежне».

«Тоді одним із доказів хвороби Грінгорена називалося його рішення про голодовку на знак протесту, — розповідає Семен Глузман. — А за кілька днів перед цим мені на очі потрапила замітка в «Правду», в якій йшлося про те, що патріоти-басни в Іспанії борються: вони оголошили голодовку (цих терористів Союз на той час підтримував). Я порівняв ці фанти в аспіринта».

Виходить, можна вважати, що справедливість у психіатрії торжествує? Щодо особи генерала Григоренка — це там, хоч останнє слово за Вищесвятою колегією Верховного суду. А як щодо сотень тисяч «ридових» однопідданців генерала? Чи нанули в Лету підвални психіатричного терору?

і справа тут не так у його

свідомих ідейних винонавцях, як, то речі, іде й сьогодні подекуди «на висоті». Той же академік Морозов продовжує: «Їздити на «Чайці» до інституту Сербського, бо є тепер його почесним директором, а справжній, прогресивний керівник цього закладу професор Дмитрієва — «просто директор».

Справа в деяких «наукових», з дозволу сказати, теоріях, наприклад, «млявопливної шизофренії». Справа підручника, по яких ще досі готуються майбутні лікарі-психіатри. З одного з них — підручника з дитячої психіатрії за редакцією Ушакова — можна довідатися, що надання їдел вченого, винні хворі, чия злість і ненависть до хворих чинить зручності в разі необхідності можна вважати їм.

Семен Глузман вважає слід демушувати соціальний інститут зловживань психіатрією! Сподівання покладаються на республиканський Закон про психіатрію, про якого вже практично готові. На нові підручники (закінчив переклад американської підручника з класифікації психічних хвороб, готується переклад одного з найкращих у світі англійського). Врештеш, потрібно організувати таку ж службу захисту лікхіно хворих, яка є в цивілізованих країнах.

Аятолій* БЕНЬ.

СКІЛЬКИ НАЯВНОК У ПРИРОДИ?

«ПРИ-ШВАРТУВАЛИСЯ»...

Україна будує свою державну незалежність. Нещодавно Верховна Рада прийняла рішення про створення Служби національної безпеки (СНБ) України, лідія докладається питанням радіації та контррозвідки, боротьби з мафією, корупцією, а також проєктам екології. Перший погляд, останнє не може викликати здивування: про яку безпеку йдеться, чи існує така необхідність? Невже недостатньо Міністерства охорони навколишнього природного середовища, громадського та політичного руху «зелених»? Чи існує щось подібне на Заході? Зрозуміло, що ніколи, на ці питання позитивні дані обсяг обов'язків та тиску напружені роботи з точки зору громадськості.

По-перше, треба знати, що гіршого екологічного стану, ніж на Україні, майже у всьому світі не існує: Чорнобиль, радіаційне, хімічне, токсичне, біологічне забруднення землі, води, повітря, Азовського та Чорного морів. Тоталітарне правління призвело до екологічної катастрофи і, як наслідок, до скорочення віку людей, відтворення населення та зруйнування генетичного фонду народу України. Що може бути страшніше за це? Ніщо! Саме тому нам треба негайно побудувати цілісну систему державної екологічної безпеки, яка могла б на правій основі, як і інших незалежних цивілізованих державах, захистити надродження, що є у людини.

— П'яторів'я, без якого не може бути майбутнього ні у народі, ні у державі.

По-друге, система державної екологічної безпеки України повинна складатися з Міністерства охорони навколишнього природного середовища, екологічних підрозділів прокуратури, міліції та Служби національної безпеки. До цього треба додати ще громадські екологічні рухи, насамперед, екологічну асоціацію «Зелений світ», союз «Чорнобиль», партію «Зелена» та інші. Нова структура Міністерства має колишнього природного середовища вже передбачає персоніфіковану роботу Раді екологічної безпеки, яка об'єднуватиме б усі державні та громадські екологічні структури,

помітно, з часом. Хімічні, радіаційні, біологічні забруднення, накопичуючись, посилюють дію один одного і призводять до непередбачуваних захворювань, таких, як алергія, СНД, лейкоми, рак. З'являється навіть шала інфекція сучасної екології — захворювання. Отже, треба усвідомити, що підвищення професіоналізму а роботи міліції, прокуратури та СНБ з питань екології цілком випливає з необхідності розвитку нашого суспільства. До речі, європейські держави давно вже мають такі підрозділи. У Відні ефективну діє екологічна поліція, у Франції — атомна прокуратура, у США екологічна безпека є необхідною частиною національної безпеки, навіть у ЦРУ є спеціальний підрозділ екологічного розвідки.

Тепер коло питань має врізнувати екологічний підрозділ Служби національної безпеки України? Насамперед, запобігання можливим так званім максимальним проєкційним аваріям на великих промислових підприємствах. Особливо на АЕС, ТЕС, ГЕС, запобігання транспортним катастрофам, хімічному, радіаційному, токсичному чи біологічному забрудненню питної води, повітря, продуктів харчування, які можуть призвести до загальної великої шкідливості людей та завдати великої шкоди державі. З розвитком ринкової економіки та розподіленням спільних підприємств треба попередити проникнення на Україну з закордон небезпечних в екологічному відношенні технологій та технологій нафти, екологічного світу, особливо суцільних держав, бо навантаження середовище не має кордонів.

Не треба переконувати, що інформація з цієї галузі, яку матиме екологічна служба СНБ, буде більш глибокою, повною, здебільш сек-

ретною та такою, яку не зможе здобути жодна інша державна структура. Бо інформація буде здобута за даними тієї ж співпраці, яку без винятку підрозділи СНБ. Не треба й говорити про те, що доцільність рішення багато в чому залежить від повноти та точності інформації. Сьогодні всі розуміють, що це одного Чорнобиля Україна не витримає. Взаємно вигідно, що з нами може статися, якщо не дай Боже, провзе, наприклад, трібуно Кременчуцької ГЕС, коли перша зміна занесе 6 блоків-мільйонів Запорізької АЕС? Крім того не слід забувати, що сьогодні в руках злочинців знайдена грама дуже отруйної речовини може ратують зникнути мільйони людей.

Шкодо зрозуміло, що для того, щоб уникнути перенесення владі, треба розробити Закон про Службу національної безпеки України, в якому передбачити підпорядкування СНБ президенту з контролем з боку Верховної Ради та обласних Рад України.

На завершення треба додати, що в зв'язку з тим, що саме сьогодні вирішується питання щодо структури Служби національної безпеки України, треба подати про створення окремого екологічного підрозділу СНБ, технічного обладнання, забезпечення високопрофесійними кадрами, адміністративної для співпраці з громадськістю.

Незалежна, вільна, демократична Україна повинна позбутися екологічного хвороби якнайшвидше. На парті життя та здоров'я народу України ми повинні поставити цілісну систему екологічної безпеки.

Анатолій ЗОЛОТУХІН,
заступник голови
Української екологічної
асоціації «Зелений світ».

Під таким золотавим у «Голосі України» за 24 травня ч. р. було надруковано мій фотозвіт. Ці знімки зроблені три роки тому на тиві званій «Зелений столик», що побудував Черкас. На них зображено, як тем швартовувалися канатами до дерев великі туристичні теплоходи.

І ось нещодавно на теплоході «Міський Рі» нашої знову доволось відвідати «Зелену столицю». Картина та ж. Гіпотеза. Теплоході пришвартовували до пову чою помітної, а також до живих дерев. Поїтом у свою чергу тем швартовували до дерев. Але вже не канатами (як теплоході), а металевими провимами. До того ж, дякуючи розумності помітної, анімація великої небезпеки для здоров'я туристів, бо вони змушувалися ризикувати. (На одному з цих фотознімків помітні мають можливість бачити, як добрих півтори години витягували усією туристською громадською трап, який звисав на двох кілах і який тоді, що помітний надто плазунчик).

І що ж? Щоб відповісти на це запитання, я за-телефонував директору «Укртурфлоту» О. Личинькову, Олександр Федоренко, викладавши тут проблеми, одностанно визначив — те, що тепер коїться на «Зеленому столик», просто нещодавно, і за-хотівся вірні. А по-чому, як бачимо на фото, зашморг на шні природі загнутається.

Олександр ВАЩЕНКО.

Фото автора.

ПОСМІНУВІТЕЛІ

Дві третини дніпровської води забруднено промисловими стоками. Не в кіршому стані й інші наші річки. Державні установи охорони навколишнього середовища України здебільшого пропонують окремі заходи для збереження водних ресурсів. Співробітники науково-виробничого об'єднання «Ріки» Українського товариства охорони природи вважають, що у такий спосіб проблеми не вирішиться.

Насамперед того, що глобальні екологічні питання не розв'язати зусиллями однієї республіки, — говорить Іван Тимченко, — директор НВО «Ріки». — Задана людина оселяється в гірках і басейнах річок. Поступово розвиває там промисловість, яка живилася цією ж водою. Згодом ліній адміністративних кордонів пройшли крізь ці басейни. А річки держав, зрозуміло, по-різному користуються однією і тією ж річкою. Ось приклад: на Київщині ліквідову-

ється ЧАЕС, а в верхній частині басейну діють Курська і Смоленська атомні станції. Іхні лінійки так чи інакше торкатимуться і нас. Вирішувати такі серйозні питання слід спільно з нашими північними сусідами.

— Отже, в подальшому слід укладати міждержавні угоди з охорони басейнів річок?

— Форми співробітництва можуть бути різні. Одні з них — створення на базі прикордонних місцевих Рад республік міжрегіональних управлінь, які б стежили за екологічним станом річок. До речі, тут не треба ліняти однієї величезної. У Німеччині, наприклад, з 1913 року такі функції виконує союз Рур Рейнського басейну.

— Ви пробували створити таку організацію в нас?

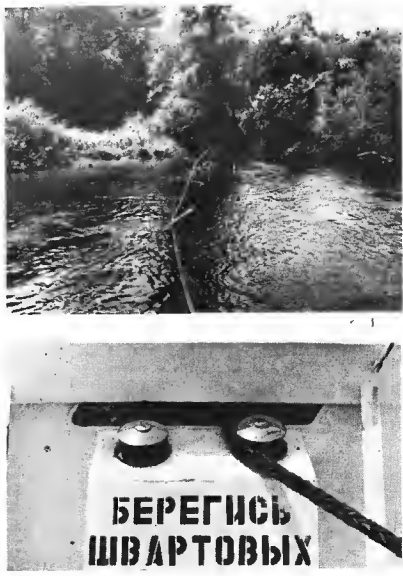
— Нині ми спільно з російськими колегами розробляємо схему природокористування для Днісн. Це дуже

важливо для Києва, адже майже щодобово використовує до мільйона кубометрів дніпровської води. Тим паче Російський комітет водного господарства очолює його створення міжрегіональних екологічних структур.

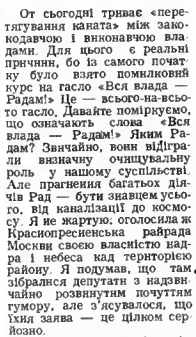
Чи передбачено записок схемі порятунку малих річок?

— Звичайно. Адже вони живлять великі водойми. Колиш Либідь давала життя Києву, а нині в ній щорічно зливається 35 мільйонів кубометрів стічних вод, які згодом потрапляють у Дніпро. Таких річок на території Києва дуже багато. Тому наше об'єднання розробляє проєкт вилучення Либідь, Віги, Шостки та інших в комплексі з додатковими екологічними заходами. Але без допомоги державних структур, які мають основні фонди, що проблемі вирішити дуже важливо.

Інтере'ю проєкт
Володимир ТЕТЕРУХ.

БЕРЕГИСЬ
ШВАРТОВЫХ

Модь має сама відновити свій своє місце в суспільстві, і структурні влади наваряд чи допоможуть вам у цьому процесі. Допомога молоді з боку влади й раніше була різною, а сьогодні й узагалі про єдину молодіжну політику, серйозно підтримувану владою, годі й говорити. Це утопія така сама, як, наприклад, єдина сільськогосподарська політика в різних селах, де різні кліматичні умови.

тися з «Демросією», але зор
раємося з нею співпрацювати.
Як виходитимемо на вибори
підкаже час... Можливо, ок
ремими списками, можливо
десь окремими, а десь і спіль
ними.

— Сьогодні багато розмов про єдиний економічний простір. Можливо, потрібен єдиний інформаційний простір, щоб далі розвивати гласність?

...риває «пере-
...між зако-
...навчою вла-
...є реальні
...самого почат-
...домілюючий
...влада —
...ого-на-всьо-
...мова «Вся
...Яким Ра-
...они відігра-
...ишувальну
...у суспільстві.
...батарей дія-
...завцем усьо-
...до космо-
...оголосила ж
...райрада
...аєністю над-
...територією
...ав, що там
...з надзви-
...пачуттям
...увалялося, що
...цільком сер-
...речність між
...конавчою і
...рівноваги
...Тоому сьо-
...назначити ме-
...влади. Ра-
...корочені і з

Ще одна проблема — єди-на грошова валюта, яка зберігається, незважаючи на спроби окремих республік запровадити свої грошові одиниці. Як на мене, економічну основу для власної валюти має тільки Росія. І правильно сказав хтось із економістів, що коли кожна республіка допустить безконтрольну емісію, то тягар інфляції впаде на всі інші республіки. Чого варте тільки дев'ятиразове збільшення в цьому році грошової емісії Україною?

Адже навіть у Штатах є єдиний долар, але кожний штат має на ньому свій знак. Для чого? Щоб Центральний емісійний банк США міг контролювати емісію в кожному штаті, яка відразу стає боргом саме цього штату, а не всіх інших.

Тож і вважаю, що сьогодні кожна республіка може мати свій знак на наробованці, але повинна за нього й відповідати. І кожна республіканська емісія таких грошей має стати її боргом. Так, як записано в пропозиціях Г. Явлинського.

— Ви стояли біля витоків перебудови. Чи задовольняють вас сьогодні її результати?

— В цілому, якщо говорити про загальний вектор руху нашої країни, то я більш ніж задоволений. Я такого не чекав, бо сподівався, що процес відбуватиметься набагато повільніше. Я думав, що матиме місце нікому не потрібне вдосконалення старого механізму, спроби полагодувати старий годинник, заміняти якусь пружинку чи стрілку. З цього нічого не вийшло, зате на цій базі відбувся перехід до нової якості нашої суспільства.

Зате я зовсім не задоволений практичними результатами перебудови. Я не впевнений, що не можна було уникнути тих економічних труднощів, які ми маємо сьогодні. Звичайно, якісь ускладнення мали б бути, але ж не такого масштабу, як сьогодні. Візьмемо ті ж кооперативи. Ідея чудова, а на практиці їх перетворили в засіб перекачування грошей із безготівки в готівку. Збільшилася грошо-

— Так, ми повинні наздогнати людство у двох напрямках у постіндустріальному й інформаційному. Сьогодні триває епоха інформації, йде обмін нею, а не товарами, як у нас тривав час стверджували. А далі буде для нас у цьому плані ще гірше. Ми будемо возити один одному товари, а світ — інформацію. І взагалі я вважаю, що в новому світі лежить інформація.

А коли говорити про те, що ближче до життя, то я вважаю, що потрібно зробити все, щоб економіка, надмірні податки, діни на папір, на послуги зв'язківців не задушили нашу гласність і свободу слова. Адже всі ці «удавки» вигадала стара влада: цин відпущат у всіх інших галузях ще тільки збираються, а на папір уже відпустили. Мета — зробити все, щоб молода демократична преса не витримала цього випробування і замо — «Своє», наприклад, ргійну... «підгодовували» тм же роздрібною «Огоньку», наприклад, який не подобається, дали 5 відсотків роздрібу, а «Прав-

що вони не зайняли чіткої позиції під час путчу. Вони говорять: через колегальність прийняття рішень ми сперечалися, що робити. А потрібні були в той час не суперечки, а дії, відмежування від позиції путчистів. Я звернувся до комуністів: або ви відмежуєтесь, або загине партія. Так і вийшло: партія сама себе «розстріляла». Адже зовсім іншим було б ставлення до КПРС, коли члени Політбюро прийшли б на мітинг чи на Луб'янку, засудили б переворот, зняли б із себе обов'язки секретарів ЦК, подали б у відставку. А сьогодні ніхто не знає, про що вони там говорили і радилися...

— Інтереси яких класів має відбивати сьогоднішня політика нашої держави?

— Усіх. Інтереси народу, а не класів. Бо відбивати інтереси якихось певних класів це означає дискримінувати інші.

— Чому ми весь час порівнюємо себе з Америкою? Адже колишні ми були рівними...

— Ну, рівними з Америкою чи випереджали її, та-

ментські партії відкрито фінансують свої молодіжні організації і проводять свої рішення про це через парламент. Прямо чи через якісь фонди фінансуються й організовані молодіжні рухи за кордоном, навіть якщо вони не є молодіжними групами янхосів партії.

— Ваше ставлення до виділення в 1991 році 97 мільярдів карбованців, третини нашого бюджету, на оборону?

— Я завжди вважав, вважаю і вважаю, що однією з наших бід є величезні витрати на військову справу. Причому в основному витрати безглузді, на якісь програми, які, з часом з'ясовується, нікому не потрібні і шкідливі.

Чи потрібна нам армія? Безперечно, потрібна. Невелика, мобільна, беззататна, 2,5—3 мільйон чоловік разом з прикордонниками, чисельність якої має невинно скорочуватися на шляху просування до загального миру.

Військові витрати треба скорочувати. Візьміть хоча б

— А ви хоча б оди-
б «активі-
лізм чи/і
цей випад-
кілька рок-
що не зна-
лізм і що
не розумі-
завжди го-
вати норма-
суспільств-
зав, що рі-
тільки капі-
його? А са-
точається
Це неправ-
— це меха-
а не озна-
но-політич-
ся він зад-
Якщо хтос-
будувати
ласка. Я
говорити,
вільності
Кому-кому
збереглись
му, потріб-
закінчити
перечку: і
лізм. Каж-
це погано,
ре. А чом-

— Хто

— Пре-
жаль, ми

— Як
відроджен-
нею і до
ликодерж-

— Я к-
ник буд-
розгнудат-
бо вони в-
гу до ви-
їх сповід-
бути про-
сі? І іст-
прекрасна

— Хто

— Пре-

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

— Як

«ТРЕБА ЗУПИНИТИ ЧЕРВОНЕ КОЛЕСО»...

Точка зору

сандр
влєв.

...ми функція-
...дусати, щоб
...на рівні
...міста чи об-
...мство — це
...убліканських
...функції ж міс-
...обмежити
...фінансово-бюд-
...порядженням,
...наслідки влада
...се інше і хай
...компетентною, і
...вною. Цей
...рохити, причо-
...спокун за-
...представництву
...гармонія всіх
...владіння жит-

...рбий сьогодні
...яким він, на
...бути?

...що потріб-
...сторона ці-
...повинні бути
...би мовити.
...Адже ми —
...держави і з
...не можна.
...ладу на те, що
...АЕС став загро-
...людства. А що
...одна атома
...більш і турбує
...всі запити-
...ваша ядерна
...перше.

...енергетика. За
...культури ми
...ати нею центра-

...муніації. Ми
...на порозі все-
...ефізація, все-
...диз'яну. Нас
...південні ко-
...нести на наших
...ники, які обслу-
...світ.

...наші міжна-
...ання, які треба
...екологія, над
...єдиний конт-

А політичний центр має бути координаційним органом і ще деякий час може зберігатися і єдиний парламент, і якісь інші керівні органи.

— Чи не здається вам, що із зникненням КПРС у нас занепадає демократична однопартійність. З ким, наприклад, буде конкурувати Рух демократичних реформ, а з ним співпрацювати?

— Ми будемо співпрацювати з усіма демократичними течіями і партіями, які цього захочуть. Але Рух демократичних реформ ми розглядаємо не тільки як співпрацю з демократичними партіями, скажімо М. Травкіна чи О. Рудького, якщо йому вдасться щось створити, а й із громадськими течіями, з тією ж Науково-промисловою спілкою чи Спілкою підприємців.

А як виступатимемо на виборах, то вже доведеться домовлятися: чи-то єдиним блоком, чи-то окремими партіями. Але в будь-якому разі наш Рух наповнятимемо на виборах за партійними списками. Щоб кожний депутат знав і відчував за собою відповідальність: виборці віддали йому голос, орієнтуючись на певні його погляди і програму.

А конкуренти, вважаю, у нас знайдуться. Це, можливо, та ж компартія, яка може відродитися в якомусь іншому вигляді. І особисто я не був би проти такої конкуренції з відновленою компартією. Є, крім того, демократичні, соціалістичні, соціал-демократичні партії в республіках. Ми не збираємося об'єднуватися з «Демросією», але збираємося з нею співпрацювати. Як виходитимемо на вибори, підкаже час. Можливо, окремими списками, можливо, дес'ю окремими, а дес'ю і спільними.

ва маса, яка буквально поглинула товари, і почалася економічна вахханалія.

Робилося все, я говорив це скрізь, на Політбюро також, якось наполовину, все озирался, мовляв, не можна форсувати, не розуміють тощо. Уряд СРСР був сформований представниками військово-промислового комплексу, тієї самої затратної економіки, вони й гальмували всі інші процеси.

Потрібно сьогодні йти рішуче, зняти всі обмеження на шляху до ринку.

— Чи потрібний сьогодні загальнонаціональний молодіжний рух?

— Щодо загальнонаціонального молодіжного руху я маю великі сумніви. Але потрібна співдружність молоді, співпраця між її організаціями в культурі, освіті, духовній сфері. І не тільки в межах колишнього Союзу, а й на європейській, світовій арені. Молодь має подавати приклад світового співробітництва і назавжди покінути з тим протистоянням, яким займалися наше покоління. Епоха, коли люди капалися за пстолети, має відійти в небуття.

Молодь має сама відвоювати своє місце в суспільстві, і структури влади навряд чи допоможуть вам у цьому процесі. Допомога молоді з боку влади й раніше була ілюзією, а сьогодні й взагалі про єдину молодіжну політику, серйозно підтримувану владою, годі й говорити. Це утопія така сама, як, наприклад, єдина сільськогосподарська політика в різних селах, де різні кліматичні умови.

— Сьогодні багато розмов про єдиний економічний простір. Можливо, потрібен і єдиний інформаційний простір, щоб далі розвивати гласність?

де», я... дила се... 60 відсотків. Або Міністерство оборони видає, нараз передплатити «ручний» журнал. Наказ виконали, і таний журнал живе, а всі інші ледь живуть. Це ж абсурд, коли такі видання, як «Комсомольська правда» чи «Известия» з такими тиражами гадають, як їм вижити. Демократичній пресі треба допомагати державними дотаціями. На Держраду СРСР планується винести п... ч... доп... пресі.

— Що нам робити з моральним занепадом нашого народу?

— Я не поділяю тієї точки зору, що наша мораль занепадає остаточно. Просто тривав важкий процес змін поглядів на життя і переоцінки цінностей. А ноль людина щось переоцінює, то це стоїть і питає моралі. Але не треба робити з цього надмірної трагедії. Хіба це падіння нравів, коли людина почала вільніше поводити себе в особистому житті? Це — її особиста справа.

Звичайно, зростання злочинності — справа неприємна. Але це зростання — не більше, ніж у тій же Америці. Мені навіть здається, що хтось знову намагається підсунути нам тезу: мовляв, он за Сталіна була висока мораль, а сьогодні за демократів вона впала. Та хіба то мораль була, коли одна половина радянського народу доносила на другу? Ні, тут щось не те з цим «падінням моралі»...

— Що ви знаєте про долю секретарів ЦК КПРС?

— Вони сьогодні в складному становищі. І не тому, що всі вони — погані люди, багато з них ще могли б принести користь країні, а тому,

кого не було, на жаль, ніколи. Це я кажу не тому, що збираюся її вихвалити. Я неодноразово бував у США, вчився, але жити там не зміг би.

Я не думаю, що ми повинні будувати у себе чийсь спосіб життя, англійський чи французький. Ми повинні будувати свій спосіб життя. Адже у нас є свої тисячолітні традиції культури, духовності. Від цього ми нікуди не дінемося, та й не треба нікуди діватися. Переборюючи економічні труднощі, ми повернемо людські відносини. Не можна ж стверджувати, що їх ніколи не було. Я пригадую свою юність, школу, яку я закінчив у 1941 році. У нас така дружба була, що ми й досі збираємося, хто залишився живим. У цьому році, правда, путч завадив: 19 серпня вже й машина стояла напалогові, щоб відвезти мене до Ярославля на чергову зустріч. Були радості, було щастя, і нам потрібно тільки повернути почуття людської самоповаги, і все буде гаразд.

— Кажуть, що Рух демократичних реформ збирається створювати власну молодіжну організацію. Це правда?

— Так, ми прагнемо створити власне молодіжне крило. Це є одним із п'яти наших головних завдань. А саме — підтримка молодіжних демократичних рухів. Як на мене, то це взагалі найголовніше завдання: якщо вдасться вивести на політичну арену демократично орієнтовану молодіж, то з повним правом можна сказати, що життя не минуло даремно.

Крім того, я взагалі вважаю, що держава має фінансувати молодіжний рух, допомагати через янхосів фонди, канали. Причому робити це законом, відкрито. Адже й за кордоном майже всі парла-

такий факт: у нас 6 чи 7 військових академій. Серед них — Академія хімічного захисту. Вже хімічну зброю повсюдно знищують, а у нас є академія... Пригадую такий випадок. На фронті, коли нас у 1942 році вивели на перепочок, нам прислали лейтенанта запасу, і той, щоб покарати нас за невчасно заспівану пісню, наказав нам одягати протнгази. А які в солдата протнгази? Сумни, звичайно, були, але зберігали там нехитрий солдатський шарб, а не непотрібні нікому протнгази. Загинув той лейтенант, звичайно, в першому ж бою. Вбитий у потилицю... Я не нажу, що це добре. Наголошую на тому, що в армії має бути тільки необхідне їй. Військова реформа має пройти якнайшвидше.

— Ви збираєтесь особисто на себе брати відповідальність за моторошні експерименти над народом, які проводила повалена КПРС?

— Сьогодні не збираюся брати на себе ніякої відповідальності, бо не обіймаю ніякого відповідального поста. Це по-перше. По-друге, не я повалив КПРС, а вона мене виключила зі своїх рядів за три тижні до путчу. Не відповідала, а покається за минулі гріхи треба.

Крім того, я про це говорю вже останні п'ять років, нам необхідно покінути з неореалізму, ідеологією боротьби. Нам не треба знову шукати ворога, а треба зупинити оте солженіцинське «червоне колесо», яке й досі страшно котиться нашім долі. Моя позиція така — треба покласти край боротьбі і практиці насильства.

— Спершу ви активно будували соціалізм, сьогодні активно будувате капіталізм. То коли ви говорили правду?

Мене насторожує те, що навіть у стані демократії, коли зник слівний ворог, з'являлися розбіжності і пошуки ворогів. Це дуже небезпечно, бо я не переконаний, що я не переконаний, що я не переконаний демократії у серпні можливості нового перевороту усунути безповоротно на. Ні. Ба реальні соціальні інтереси старих сил залишаються майже недотарканими, як залишаються і старі структури. Те, що ввійшло в собою у «застій» нічого не змінило: адже, вони на когось спиралися. Причому на досить значні сили і були всього-на-всього їхньою верхівкою. Так, звичайно, керівники пучу розпорядилися своїми силами бездарно, і слава Буту. Але ж вони мали наші на армію, КДБ, партійний апарат, військову - промисловий комплекс, які залишаються у сагодній. Хто гарантує нас від перегрупування цих сил і спроби все успішно повторити?

Зате я засвідчив практичний результат: ніякої перебудови. Я не впевнений, що не маємо були уникнути тих економічних труднощів, які ми маємо сьогодні. Звичайно, якісь ускладнення мали б бути, але ж не такою масштабом, як сьогодні. Відома ж і слава Буту. Але ж вони чудава, а на практиці їх перетворили в засіб перекручування грошей і безготівки в готівку. Збільшилася грашовая маса, яка була, була поглинутий товари, і почалися економічна вагання.

Роблюсь ось, я говорю це скрізь, на Паліторо також, якось наповинці, це озиралися, мавляло, не можна форсувати, не зрозуміють тощо. Уряд СРСР був сформований згідно з нашими ками військовом-промисловому комплексу, тієї самої загартованої економіки, вони і гальмували всі інші процеси.

1

Білі-інтер'ю

СКАЗАТИ
ЧЕСНО
СЛОВО ПРО НАРОД

Досі ми знавали його як талановитого новеліста. І ось перший вісестерський відгук на Василь Портак в новій творчій ініціативі — кіносценаріста. У конкурсу програму увійшли два художні фільми, зняті за його сценарієм: «Медикохільний вальс» і «Нам дзвонив не грали, коли ми вмирали» (у співтворчості з Василем Герасим'юком).

Чи задовольняє Василь Портак режисерським осмисленням сценарію вершесомов? Власне, з цього і почався наша розмова.

— Мабуть, не досім етично говорити, тим паче, в ці фестивалі для насильки я задовольний режисерським осмисленням моїх сценаріїв на екрані, — говорить Василь Портак. — Але в усьому разі і «Медикохільний вальс», і «Нам дзвонив не грали...» відбулися як художні фільми. Так, можна говорити про їх вади, як і про достоїнства, але вони дуже є в українському кінематографі. І я думаю, що для початку мої сценарії роботи ще не такі, як у воно.

— Пригадую, на презентації фільму «Медикохільний вальс» у Кінематографічній Управлінні режисер-остановник Борис Савченко сказав, що він цією роботою хотів вказати на несправність і неадекватність української нації, яку я досі дехто вважаю «селекційною» і «шварцманською». Чи то режисерське правтання літературного матеріалу, чи така ідея вже була авіаціана в самому сценарії?

— Безперечно, це прочитувалося уже в сценарії. Во без усвідомлення того, що ми навабли, що ми мали і маско як нації культури європейська, мабуть, і не варто приступати до роботи. Тим паче, коли йдеться про такі етносоціологічні речі, як твори Ольги Кобилянської.

І я був дуже втішений од ним етично, зв'язанням з цими фільмом. Коли літом минулого року ми показали «Медикохільний вальс» у Коломиї.

— Перепрошую, то була прем'єра?

— Власне, так. І хоч ці роботи демонструвалися в рамках першого Собору Української Духовної Республіки, ми хотіли показати наш фільм саме там, на Покуті. Бо той край межує з Буковиною, де, власне, жили, страждали і надіялися прообразу героїнь Ольги Кобилянської.

Але повернемося до самої прем'єри в Коломиї. Після перегляду до нас приїхала група шкільна дівчина з двома диточками, подкукувала, розпалахалась і сказала: «Боже, яка я рада, що ви показали наш фільм, ми втрачали те, що в Україні століттями. Але, дякуюти Богові, до речі цього зробіти не змогли і то, зізнаюся, була для нас найбільша показка».

— А сам зняв сценарію, за який зняв фільм «Нам дзвонив не грали, коли ми вмирали», який, мабуть, не учора. Просто же доведеться навіть мріяти не можна було, щоб показати варіант з Української Понстанської Армії як героїв і страждалих українського народу. За ідеологією приписано, що Буковина — «бандити», «банди», «завраданці»... І ось тільки майже через півстоліття ми від-

даємо цим захисникам діючої землі належне.

— Я сам зійти родом, де відбуваються ці драматичні події. З гірського Верховинського району на Івано-Франківщині. І знаю про пісявочену трагедію, розповідь багатьох, знайомих, своїх односельців.

По суті, добре організовані сотні УПА діли в горах, над Черемошем, до 1945 року. Потім були розбиті червоном військом, а ті, що залишилися живими, перейшли у глибоке підпілля, де жили боївки. Власне, тоді і з'явилися серед них люди, які мстилися непериную у період чуття більшовицької сили.

Ми з Василем Герасим'юком йшли від реальної однієї-другої життєвої історії про те, як після війни була влада жорстока і страшна, що вона навіть перемогла противників не дає змоги адже без трагічних наслідків для себе.

Ми напружували свій творчий задум в процесі багатьох розмов, згодилися від своїх родин, від своїх земляків — і так врешті-решт настав той момент, коли почав вимальовуватися уже знайомий нам сюжет.

— Хоч сам фільм гостросюжетним к б не назвав.

— То правда, він не належить до сюжетних, чи точніше — фабульних. Картина

«Нам дзвонив не грали...» мислилася нами в поетичному ряду — і ми перемісти у цьому напрямку працювали.

— Справді, багато фрагментів фільму свідчать про режисерську реалізацію М. Федюка нашого сценарію.

Задумку. Особливо — кінцівка кінострічки, коли головний герой Петро — перебуває в якійсь ірреальному світі, таке поза часом і вока простором. По суті, сам шукає нулі, як навабли вкоротити його зневіру і страждання. Але, як на мене, режисерському задуму не вдалося виконати, і ми не змогли створити стильовий поетичний добуток отой воєнної ексхології, про який ми говоримо, і ми мислилися поетичним антиутопією.

— Що є, то є. І частково це йде від орієвірів драматургів, а частково від того, що не заважи в процесі нашого зяомку витримувати єдиний стиль.

— А який думки про фільм сам глядач? Самиж, в західній частині України, де все це не так давно відбувалося, де знову немає саїдів та злочинів нацистсько-комуністичних змгань нашого народу?

— А ніж. Бо він ще цього фільму не бачив. Я думаю, так склалася ситуація, що картина готова уже давно, а час прем'єри з різних причин перенесли.

Розмову від
Володимир
КРАСНОДЕМІСЬКИЙ.

Отлично!
— Спаси деньги от инфляции?
— Прекрасно!

ЕСТЬ ДЕЛО

— Ваша идея — ПРИВАТИЗИРОВАТЬ, АКЦИОНИРОВАТЬ, СТАБИЛИЗИРОВАТЬ, ПЕРЕПРОФИЛИРОВАТЬ, МОДЕРНИЗИРОВАТЬ ПРОИЗВОДСТВО!

— Занять достойное место в новой экономической структуре?
Блестяще!
...Но как?

Российское Инвестиционное Акционерное Общество РИ-
НАКО — реальный шанс для Вас и для Вашего предприятия

Риначо вкладывает деньги в создание высокоэффективных производств, помогает предприятиям перейти к негосудар-

ственным формам собственности и содействует созданию отечественного рынка ценных бумаг.

Общая эмиссия акций РИНАКО — на 1 млрд. 200 млн. рублей. Только до 27 ноября 1991 года Вы сможете приобрести акции по номиналу: одна акция — одна тысяча. Акции продаются только пакетами по 50 штук.

— АО «Военно-промышленная биржа»
— Российский национальный коммерческий банк
— Московский межрегиональный банк

Одна из важнейших в проекте РИНАКО капитал 50—450%.

— Техбанк
— АО «Азиатская биржа»
— Телекомпания «ВКТ» и другие

Учредители РИНАКО:
— АО «Российская товарно-сырьевая биржа»

ЖЕЛАЮТ ВАМ УСПЕХА!

Хотите почувствовать себя настоящим хозяином?

ТОГДА:

От слов — к делу. РИНАКО — это дело. Настоящее дело.

934-07-66 (многоканальный тел. в Москве)

(095) 342-44-86 (факс)

(095) 934-73-45 (факс)

Телетайп: 346758 СТРЕПА

Адрес: 101000, Москва, Мовва Косцюшко, 3/4, подполз. 6.

РИНАКО

Магазини
СПMINOLTA
TRADING UKRAINE

Івано-Франківськ, вул. Радянська, 16, вул. Щорса, 9
Львів, вул. Радянська, 3
Одеса, вул. Суворова, 4
Полтава, вул. Дарвиновська, 7

Рівня, вул. Панішська, 15
Тернопіль, вул. Земцова, 9
Харків, вул. Пушкінська, 36
Чернівці, вул. С.Лазо, 52
Чернівці, вул. Лавина, 187

Чернівці, вул. К. Маркса, 2
Київ: вул. Тюрковська, 13, Андрієвський узвіз, 30, вул. Манжиснянського, 1, Аеропорт «Бориспіль».

СП «Мінолта-Трейдинг-Україна» — діє на території підприємств, яке не лише продає копійчасту техніку, а й здійснює її гарантії та післягарантії обслуговування.

Вам пропонуються копійчасті системи, факси, фото-і відеотехніка японської фірми «Мінолта», всеосвітньою своєю оптикою і унікальним тонометром. Спеціалісти фірми на-

вчать вас швидко і майстерно оперувати цією технікою, обслуговування — за карбованцями.

Оплата — у вільно конвертованій валюті, обслуговування і навчання — за карбованцями.

Наш телефон у Києві — 224-32-42.

Адреса: м. Київ, вул. Володимирська, 62, тел. 224-32-92.

Відома японська корпорація «МАЗДА» надіслала спільному підприємству «Мінолта-Трейдинг-Україна» виключні права на продаж та обслуговування автомобілів «Мазда-323» (модель 1991 року). Ці автомобілі ви-

готовляються спеціальною протосованими до умов експлуатації та клімату України. Дигунг дизельні. Дається гарантія і здійснюється фірмове обслуговування.

Ціни — нижчі за середньоєвропейські. Оплата

та у вільно конвертованій валюті, обслуговування — за карбованцями.

Телефони у Києві — 417-81-23, 417-71-20. Факс — 417-83-86.

Адреса — 252080, Київ, вул. Тюрковська, 13.

